

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 29/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi pysäköintivirhemaksusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Lakialoite laiksi pysäköintivirhemaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä lokakuuta 2005 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi pysäköintivirhemaksusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta (HE 168/2005 vp).

Eduskunta-aloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä

- lakialoitteen laiksi pysäköintivirhemaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta (LA 119/2003 vp — Saara Karhu /sd ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 13 päivänä marraskuuta 2003,
- lakialoitteen laiksi pysäköintivirhemaksusta annetun lain 9 ja 10 §:n muuttamisesta (LA 151/2004 vp — Sade Tahvanainen /sd ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 24 päivänä helmikuuta 2004 ja
- lakialoitteen laiksi pysäköintivirhemaksusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta (LA

154/2005 vp — Anni Sinnemäki /vihr ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 1 päivänä joulukuuta 2005.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Ilari Hannula, oikeusministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Anna-Liisa Tarvainen, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylitarkastaja Riitta Aulanko, sisäasiainministeriö
- liikenneinsinööri Silja Siltala, Suomen Kuntaliitto
- kunnallinen pysäköinninvalvoja Kaija Kossila, Helsingin kaupunki
- rakennuslakimies, pysäköinninvalvoja Juha Ruuth, Mikkelin kaupunki.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut

- Autoliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Pysäköintivirhemaksusta annettua lakia muutetaan siten, että liikenteellisistä syistä tapahtuvalle pysäköintivirhemaksun korottamiselle sää-

detty enimmäismäärä voidaan ylittää enintään kymmenellä eurolla kaupunkien keskustan kalteimmalla pysäköintimaksuvyöhykkeellä.

Lakialoitteet

Lakialoitteen LA 119/2003 vp pääasiallinen sisältö on muuttaa pysäköintivirhemaksulain 9 §:ssä määrätty pysäköintivirhemaksun maksuaika viikosta 14 vuorokauteen.

Lakialoitteen LA 151/2004 vp pääasiallinen sisältö on muuttaa pysäköintivirhemaksulain 9 §:ssä määrätty pysäköintivirhemaksun maksuaika viikosta kuukauteen ja korvata 10 §:ssä ole-

va viivästysmaksu korkolain mukaisella viivästyskorolla.

Lakialoitteella LA 154/2005 vp korotetaan korkeinta sallittua pysäköintivirhemaksua niin, että se nousee 40 eurosta 66 euroon. Aloite on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle HE 168/2005 vp laiksi pysäköintivirhemaksusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Uudistuksen lähtökohtana on ollut, että pysäköintivirhemaksun kokonaisuudistus voidaan toteuttaa parhaiten samalla, kun uudistetaan rikesakko- ja rangaistusmääräysmenettelylakeja, tai sen jälkeen. Tällä kannalla oli myös oikeusministeriön alustavasta ehdotuksesta pyydettyjen lausuntojen antajien enemmistö. Kokonaisuudistus on ajankohtainen myös sen vuoksi, että perustuslakivaliokunta on katsonut, että hallituksen tulee ryhtyä toimenpiteisiin rikesakko- ja rangaistusmääräysmenettelyistä annettujen säännösten saattamiseksi uuden perustuslain vaatimuksia vastaaviksi. Kokonaisuudistus koskee yhtä hyvin pysäköintivirhemaksun suuruutta, kuten virhemaksun yleistä korottamista, korottamisen suuruutta ja korottamisen mahdollista porrastamista pysäköinnin haitallisuuden mukaan, kuin muitakin pysäköintivirhemaksujärjestelmän toimintaan liittyviä kysymyksiä, kuten esimerkiksi maksuajan pidentämistä. Oikeusministeriö on kuitenkin katsonut, että nyt ehdotettu pysäköintivirhemaksun enimmäismäärän hyvin rajoitettu ylittämismahdollisuus ei ole ristiriidassa tämän kokonaisnäkömyksen kanssa.

Valiokunta ei pidä nyt annettua hallituksen esitystä kovin tarpeellisenä vaan katsoo, että

asia olisi voitu hoitaa rikesakko- ja rangaistusmääräysmenettelylakien uudistuksen yhteydessä tehtävässä pysäköintivirhemaksujärjestelmän kokonaisuudistuksessa. Samassa yhteydessä on myös syytä harkita pysäköintivirhemaksun ja joukkoliikenteen tarkastusmaksun keskenäistä suhdetta ja myös niiden suhdetta rikesakkoon. Valiokunta kiirehtii valtioneuvoston toimenpiteitä asiassa.

Pysäköintivirhemaksujärjestelmä halutaan nyt ehdotetun osauudistuksen yhteydessä säilyttää kaavamaisena ja yksinkertaisena sekä helposti sovellettavana ja valvottavana. Jo nyt järjestelmä on tavallaan kaksiportainen, kun vaarallisimmista pysäköinneistä voi seurata rikesakko, jonka määrää poliisiviranomainen. Vaikka haitan mukaan porrastuva virhemaksujärjestelmä periaatteessa olisikin oikeudenmukaisempi kuin nyt esitetyn alueperiaatteen mukainen, käytännölliset syyt puoltavat esityksen mukaisesta kaavamaisempaa järjestelmää. Haitan luonteen määrittely ja arviointi monimutkaistaisi järjestelmää ja tekisi siitä vaikeasti sovellettavan. Valiokunta katsookin, että järjestelmän tulee säilyä kaavamaisena eikä pysäköinnivalvojille tule siirtää haitallisuuden arviointia, vaan tämän arvioimisen tulee jäädä poliisiviranomaiselle.

Perustuslakivaliokunta on sanktioluontoisten hallinnollisten seuraamusten, kuten joukkoliikenteen tarkastusmaksun, osalta katsonut, että maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista tulee säätää lailla (PeVL 32/2005 vp). Myös

pysäköintivirhemaksu on luonteeltaan sanktio-luontoinen hallinnollinen seuraamus, josta siten on säädettävä lailla. Valiokunta katsoo tähän liittyen, että kokonaisuudistuksen yhteydessä on syytä harkita sekä pysäköintivirhemaksun että joukkoliikenteen tarkastusmaksun ylämääriä siten, että asetuksenantovaltuuksin voidaan määrätä kulloinkin sovellettavat määrät, jotta määrien pienten tarkistusten vuoksi ei ole välttämättöntä hallituksen esityksin tehdä tällaisia tarkistuksia seuraamusten määriin.

Yksityiskohtaiset perustelut

Lain nimike. Valiokunta katsoo, että pysäköintivirhemaksun maksamista koskeva 9 § tulee muuttaa, ja tämän johdosta lain nimike ehdotetaan vastaavasti muutettavaksi. Valiokunta on tehnyt vastaavan muutoksen lain nimikkeeseen.

Johtolause. Koska valiokunta ehdottaa muutosta 9 §:ään johtolauseetta on muutettava siten, että siinä mainitaan myös 9 §. Valiokunta on tehnyt vastaavan muutoksen johtolauseeseen muotoiluun.

Aloitteet

Lakialoite LA 119/2003 vp

9 §. Valiokunta katsoo, että lain 9 §:ssä oleva yhden viikon maksuaika on lyhyt, varsinkin kun siihen liittyy 10 §:ssä oleva viivästysmaksu, jonka mukaan maksu nousee puolitoistakertaiseksi, ellei maksua ole suoritettu viikon kuluessa. Valiokunnan tietoon on saatettu, että monet kunnat eivät ole ryhtyneet toimenpiteisiin korotetun

maksun perimiseksi, jos se on suoritettu kahden viikon kuluessa. Valiokunta kiinnittää tämän lisäksi huomiota siihen, että pysäköintivirhemaksu nousee paikoin tämän lain voimaan tultua 50 euroon ja tällöin viivästysseuraamus on 25 euroa. Tätä ei voi pitää aivan vähäisenä seuraamuksena. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että maksuaikaa pidennetään lakialoitteen ehdottamalla tavalla. Valiokunta ehdottaa kuitenkin pykälän 1 ja 2 momentissa käytetyn ilmauksen "neljäntoista vuorokauden kuluessa" sijaan ilmausta "kahden viikon kuluessa". Tämä vastaa mm. rikesakkomenettelystä annetun lain (66/1983) 9 §:ssä rikesakon maksuajasta käytettyä ilmausta.

Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset pykälän muotoiluihin.

Lakialoitteet LA 151/2004 vp ja LA 154/2005 vp

Yllä lausumaansa viitaten valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle käsittelemiensä aloitteiden LA 151/2004 vp ja LA 154/2005 vp suhteen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään hallituksen esityksen ja lakialoitteen LA 119/2003 vp pohjalta muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että lakialoitteet LA 151/2004 vp ja LA 154/2005 vp hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset:

Laki

pysäköintivirhemaksusta annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pysäköintivirhemaksusta 3 päivänä huhtikuuta 1970 annetun lain (248/1970) 7 §:n 1 momentti *ja* 9 §, sellaisena kuin 7 §:n 1 momentti on laissa 969/2001, seuraavasti:

7 §
(Kuten HE)

9 § (LA)

Ajoneuvon kuljettajalle on annettava kirjallinen kehoitus suorittaa maksu *kahden viikon* kuluessa kehotuksen antamispäivästä. Jollei kuljettajaa tavata, voidaan maksukehoitus kiinnittää ajoneuvon näkyvälle paikalle.

Milloin maksukehotusta ei ole voitu antaa 1 momentissa mainitulla tavalla ajoneuvon kuljettajalle, pysäköinninvalvojan on viipymättä annettava maksusta vastuussa olevalle ajoneuvon omistajalle tai haltijalle tiedoksi kehoitus suorittaa maksu *kahden viikon* kuluessa tiedoksisäämisestä.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Markku Laukkanen /kesk	Erkki Pulliainen /vihr
vpj.	Matti Kangas /vas	Pertti Salovaara /kesk
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Arto Seppälä /sd
	Leena Harkimo /kok	Timo Seppälä /kok
	Saara Karhu /sd	Harry Wallin /sd
	Risto Kuisma /sd	Lasse Virén /kok
	Reijo Paajanen /kok	vjäs. Lyly Rajala /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.

VASTALAUSE

Perustelut

Pysäköintivirhemaksujen tarkoituksena on tehostaa pysäköintikieltojen ja -rajoitusten noudattamista ja pysäköintimaksujen maksamista. Jos pysäköintivirhemaksu on liian pieni, se ei ehkäise ennalta rajoitusten rikkomista tai kannusta pysäköintimaksujen maksamiseen. Valittava tosiasia on, että pysäköintivirhemaksun sallittu enimmäismäärä on nykyisellään liian matala, jotta se vaikuttaisi riittävästi pysäköintirajoitusten noudattamiseen kaikkialla Suomessa.

Pysäköintivirhemaksun täytyy olla yhteensopiva myös pysäköintitaksojen kanssa. Pysäköinnin maksullisuuden tavoitteet ovat ennen muuta liikenteellisiä. Maksujen tärkein peruste on asiointipysäköinnin mahdollistaminen tilanteissa, joissa paikkojen kysyntä ylittää tarjonnan. Pysäköintimaksuilla on voitu vaikuttaa myös asukas- ja yrityspysäköintiin, kun paikat ovat ulkopuolisille autoilijoille maksullisia. Pysäköintitaksojen korottamisen taustalla voi olla lisäksi tarve turvata joukkoliikenteen kilpailukyky tilanteessa, jossa joukkoliikenteen taksoja on korotettu.

Kalleimmilla alueilla pysäköintivirhemaksu on vain kaksinkertainen verrattuna seitsemän tunnin maksulliseen pysäköintiin. Tästä näkökulmasta nyt esitetty 10 euron korotus suurimpaan sallittuun pysäköintivirhemaksuun ei ole riittävää. Ei myöskään ole perusteltua, että korotus on rajattu vain suurten kaupunkien keskusto-

jen kalleimpiin maksuvyöhykkeisiin, sillä korotuspaineita esiintyy muuallakin.

Esitän suurimman sallitun pysäköintivirhemaksun korottamista 66 euroon. Kuten nykyäänkin, pysäköintimaksua voisi korottaa myös kunnan tietyllä rajatulla alueella. Näin pysäköintivirhemaksua voidaan nostaa enemmän suurten kaupunkien keskustoissa, joissa pysäköintimaksutkin ovat korkeita. Laki kuitenkin mahdollistaisi pysäköintivirhemaksun korottamisen myös muilla alueilla, silloin kun siihen on liikenteellisiä perusteita. Suurimman sallitun maksun riittävä taso antaa mahdollisuuden eriyttää pysäköintivirhemaksuja hallituksen esityksessä ajatellulla tavalla, koska se sisältää riittävän liikumavaran.

Korotettu pysäköintivirhemaksu on ylipäänsä voimassa 97 kunnassa. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, nykyään korkein mahdollinen pysäköintivirhemaksu 40 euroa on käytössä vain kymmenessä kaupungissa. Suurimman sallitun pysäköintivirhemaksun korottaminen ei tarkoita, että virhemaksut automaattisesti nousisivat, vaan maksuista päätetään aina kussakin tapauksessa erikseen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Laki

pysäköintivirhemaksusta annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pysäköintivirhemaksusta 3 päivänä huhtikuuta 1970 annetun lain (248/1970) 7 §:n 1 momentti ja 9 §, sellaisena kuin 7 §:n 1 momentti on laissa 969/2001, seuraavasti:

7 §

Pysäköintivirhemaksu on virheen laadusta riippumatta 10 euroa. Sisäasiainministeriön asetuksella voidaan kuitenkin, jos liikenteellisten syiden katsotaan vaativan, korottaa maksun määrä enintään 66 euroksi. Korotus voi koskea myös kuntaa tai kunnan tiettyä aluetta. *(Poist.)*

— — — — —

9 §

(Kuten LiVM)

Voimaantulosäännös
(Kuten LiVM)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2005

Erkki Pulliainen /vihr.